Şehrin Hafızası

Konya Yenigün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

CİLT: 2 • SAYI: 18

HAZIRLAYANLAR: SADIK GÖKCE - ANUŞ GÖKCE

21 AĞUSTOS 2020 CUMA

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN KATKILARIYLA

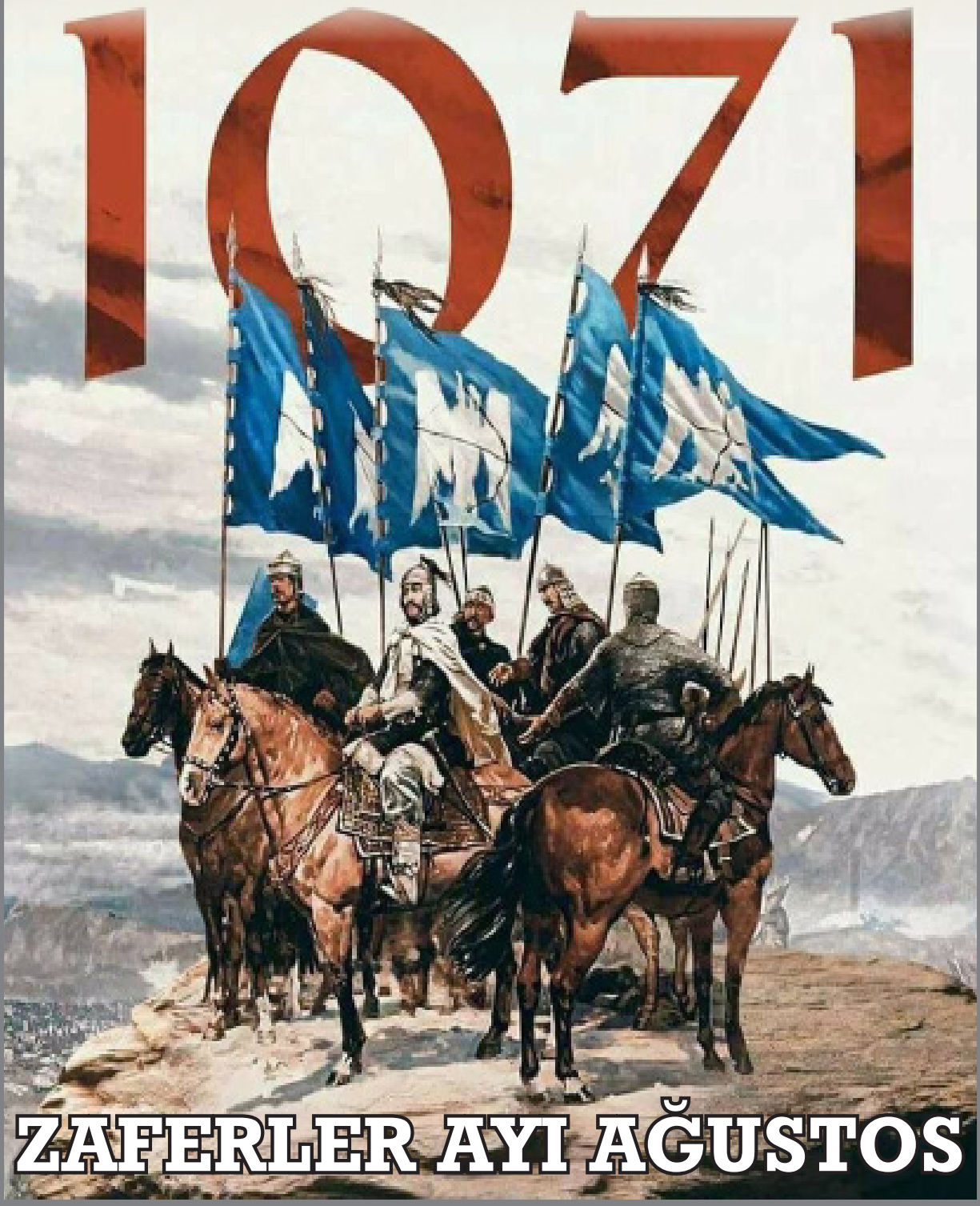

ZAFERLER AYI AĞUSTOS

ZAFERLER VE TAPU SENETLERİ

SADIK GÖKCE
sadikgokce@hotmail.com

Milletlerin tarihinde önemli günler ve aylar vardır. Bu özel günlerin unutulmaması için törenler düzenlenir, kutlamalar yapılır. Türk Milleti için de Ağustos ayı diğer aylara göre özel bir yere sahiptir. Bu ayda bu gün üzerinde yaşadığımız toprakları vatan edinmişizdir ve yine bu ayda bizi bu topraklardan sürüp çıkarmak isteyenlere direnmiş ve bu toprakların bizim olduğunu bir kez daha ispatlamışızdır.

26 Ağustos 1071 tarihinde Sultan Alparslan komutası altında Selçuklu Türk Ordusu Malazgirt ovasında İmparator Romen Diyojen komutası altındaki Doğu Roma Ordusunu mağlup ederek yeni vatan Anadolu'nun kapılarını Türklere açtı. Bu tarihten sonra akın akın Anadolu topraklarına göç eden Türkler burada devletler ve beylikler kurarak bin yıla yakın bir süre yaşadılar.

Türklerin Anadolu coğrafyasında kurduğu ve nerede ise dünyanın üçte birine hâkim hale getirdiği Osmanlı Devletinin Birinci Dünya Savaşından mağlup çıkması üzerine toprakları Sevr Anlaşması ile işgal edilmeye başlandı. Bu işgale karşı baş kaldıran Türk Milletinin başında Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları bağımsızlık mücadelesi başlattılar.

Kaderin bir cilvesi olsa gerek Milli Mücadelenin son safhası olan Büyük Taarruz Malazgirt Zaferinin kazanıldığı gün olan 26 Ağustos'ta başladı ve 5 gün sonra 30 Ağustos 1922'de zaferle sonuçlandı. Bu iki büyük zafer yanında eski dönemlerde savaşlar genellikle yaz mevsimine getirildiği için Ağustos ayında yapılmış birçok muharebe ve kazanılmış zaferler var tarihimizde. Bu yüzden Ağustos ayına Zaferler Ayı diyoruz.

26 Ağustos 1071 yılında vatan edindiğimiz Anadolu topraklarına, yaptığımız medrese, cami, mescit, köprü gibi mimari eserler yanında kurduğumuz şehirlerin yanında oluşturduğumuz mezarlar ve bu mezarlar içerisinde yaptığımız türbeler ile mührümüzü vurduk. Mesela, 210 dekar alanda 8 bin 203 mezarın yer aldığı "Anadolu'nun Orhun Abideleri denilen Ahlat Selçuklu Mezarlığı UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alıyor. Buna benzer birçok mezarlığımız ve türbelerimiz Anadolu'ya vurulmuş Türk mührü olarak tarih içerisinde yerini alıyor.

Mezar kültü milletimiz için önemli bir ögedir. İslam sonrası saygı duyulması gereken yerler olarak hayatımızda yer alan mezarlıklar İslam öncesinde de aynı saygıyı görüyordu. Avrupa Hun Devletinin büyük Hakanı Atilla, Doğu Roma'ya bağlı Markus Pisikoposunun Türk mezarlıklarını yağmalaması üzerine bu devlete savaş açmış ve bu yağmacı pisikoposu cezalandırmıştır.

Günümüzde de Anadolu'nun birçok bölgesinde tarihi mezarlıklarımız bulunmaktadır. Bunlardan bazıları yöre halkı tarafından kutsal sayılmakta, bölgeden ağaç kesmek veya herhangi bir şeyi alıp götürmek iyiye işaret sayılmamaktadır. Halk arasında oluşturulan ruhaniyet sayesinde bu mezarlar bekçiye gereksinim duyulmadan korunmakta ve itina görmekte idi. Son zamanlarda bu algı değişmeye başladı. Algının değişmesinde resmi kurumlar ön ayak olur halde.

Karaman'a bağlı Posala (Özyurt) ile Kasaba (Kazım Karabekir) arasında bölge halkının Hacı Baba dediği dağın eteklerinde yer alan Seydi Yusuf denilen bölgede bir mezarlık var… Bu mezarlıkta birkaç tane büyük mezar ve onlarca normal mezar yer alıyor. Bölge yüz yıllık meşe ağaçları ile kaplı. Bundan 30 yıl kadar önce yolum düşmüş, mezarları ziyaret etmiştim. Bakımlı değildi ama mezarlar ve mezar taşları sağlamdı. Geçen gün yeniden ziyaret nasip oldu. Durum içler acısı. Mezarlık bölgesi belediye tarafından mesire yeri haline getirilmiş. Mezarlardan üçünün etrafı demir korkulukla çevrilmiş ama mezar taşları kaldırılmış. Diğer mezar yerleri diyecek olursanız…

Mesire yeri haline getirilen bölge denetimsizlik yüzünden pislik yuvası halini almış. Mezarlıkların üzeri ve çevresi bira şişesi ve kutuları ile kirletilmiş. Bölgeye canlılık veren sincaplar ortadan kaybolmuş, bir başıboşluk oturmuş bölgeye.

Ülkemizin tapu senedi olan bu özel mezar yerlerini kendi elimizle yok ediyoruz. Saygı duyulan, kutsal sayılan yerler piknik alanına çevrilerek sıradanlaştırılıyor, tahrip edilmesinin yolu açılıyor.

Kazım Karabekir Belediyesinden ricam, bu yanlıştan bir an önce dönülmesi, bu ziyaret alanının mesire yeri olarak kullanılmasının önüne geçilmesi ve ziyaret alanı haline getirilmesi için çalışmalara bir an önce başlatılması olacak.

Tarihimize, zaferlerimize ve kutsallarımıza sahip çıkacak, saygı duyacak bir neslin yetişmesi dileği ile Zaferler Ayımız Ağustos kutlu olsun.

TARİHİ ROMAN SERÜVENİNDE MUSTAFA NECATİ SEPETÇİOĞLU (3)

ANUŞ GÖKCE

Osman Bey, Kumral Dede'ye çok bağlıdır. Saygıda kusur etmez. Sık sık ziyaret eder, hayır duasını alır. Bir ziyaretinde baş başa kaldıkları bir vakit kuşağının kendisiyle birlikte gömülmesini vasiyet eder. Kumral Dede çok geçmeden vefat eder. Cenazesini Bileyici Baba yıkar. Osman Bey, Kumral Dede'nin kuşakla gömülmesini vasiyet ettiğini söylese de Bileyici Baba kefenden başkasıyla gömülmez der, konuyu Dursun Fakıh'a açarlar. Dursun Fakıh da kefenden başkası haramdır der, kabul etmez. Cenaze namazını Dursun Fakih kıldırır. Bileyici Baba, Osman Bey'in eline bir şey sıkıştırır. Bu, Kumral Dede'nin mektubudur. Osman Bey'in okuması yazması olmadığı için mektubu Bileyici Baba'ya okutturur… "Osman Bey oğlum, bil ki Tanrı uludur. Her meselinde bir hikmet gizlidir; iyi bakarsan gizliyi çözersin, kötü bakarsan kötülüğün kalır. Gördün ki ben, Kumral dede olarak bilinen ben, o kadar istediğim halde bir eski kuşağı bile alıp götüremedim yanımda; dünyalıydı, dünyada kaldı. Götüremedim. Dünya malını vermez oğul, götüreyim diyen eli boş gider. Tanrı'ya emanet olasın bu kadarı yeter bilene…" **(Çatı, s. 365)**

Osman Bey bu arada Kulacahisarı, Koyunhisarını, Bilecik'i, İnegöl'ü ve Yenişehir'i fethetmiştir… Osman Bey Bursa'nın fethi esnasında hastalanır, bir erkek torunu olduğunu öğrendikten sonra hayata veda eder.

"Üçler, Yediler, Kırklar" romanında Orhan Gazi dönemini ele alır ve Türklerin Rumeli'ye geçişini, devlet çarkının işleyişini ve Türklerin Bizans ile ilişkilerini, kanaat önderlerini, vezirlerini ve danışmanlarını irdeler. Osman Bey vefat ettiği zaman Orhan Bey devlet erkânını ve beyleri toplayarak beylik üzere meşveret eder. Alaeddin Bey, kendisine edilen beylik teklifini kabul etmez, daha sonra vezirlik teklifine de itiraz edecektir ve Kestel'de medresesi için küçük bir arazinin kendisine mülk olarak verilmesini isteyecektir:

"…Alaeddin'in gözleri de öyle gülümsüyordu. Başından belli bir işi konuşuyoruz… sultan sensin; at, kılıç, çeri seni bilir. Osman Bey babamız seni bunun için yetiştirdi. Ben Edebali Tekkesinin çiçeğiyim… Sen ise savaşların, barışların, yine savaşların, yine barışların çiçeğisin. Bunlar olmasa bile benim büyüğümsün, büyük varken, küçüğe uymak düşer.

"Konuştuk bunu karındaşım. Kendi isteğimle senin buyruğunda çalışmak istiyorum."

Konuştuklarımızı toparlıyorum ağabeyim izin verirsen. Ben, insanlara buyuramam, ben insanlara yol bile gösteremem. Benim meşrebimde Türkmen'le Türkmen olmayanın ayrıcalığı yoktur, kimin çizdiği sınırların bilinmeyen o yanı bu yanı yoktur; Tanrı'yı biliyorsa, yani Tanrı'yı bilen herkese insan derim ben. Çünkü Tanrı'yı bilen kendini de biliyor demektir ki yeter bu bana. Böyle birini Sultan yaparsan, hele Türkmen'in başına Sultan yaparsan yazık edersin. Sultan sadece kendinden olanı insan bilmelidir, hak onun demelidir, yoksa kurtlar yer sürüsünü. Ben kurtları da haklı bulacak kadar zayıfım…" **(Üçler, Yediler, Kırklar, s.33 v.d)**

İÇİNDEKİLER

• ZAFERLER VE TAPU SENETLERİ
SADIK GÖKCE
• TARİHİ ROMAN SERÜVENİNDE MUSTAFA NECATİ SEPETÇİOĞLU (3)
ANUŞ GÖKCE
• 30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI HATIRALARI
MUSTAFA ÖZCAN
• MUHTELİF TRAVMALAR
FATMA TUTAK
• AVRUPA'DA TÜRK OLMAK
ŞABAN KUMCU

Bileyici Baba, Geyikli Baba'yı ormanda ziyaret eder. Bileyici Babayı hemen kabul etmez, sabrını dener… "Geyikli babanın yüzündeki gülümseme eksilmedi: "Yoldur bu" dedi. Yala da varır, sala da varır… bilmediğin yolda gidersen tabiy… Bildiğin yolda da sabretmezsen, yorulup bıkarsan, erken bırakırsan nasibine yal düşer… Sabredeceksin, neden kendini göstermek sevdasına kapılırsın? Kendini göstermek isteyenlerden çok kendini göstermek istemeyenler çabuk görülür, bilmez misin? Çok çağıran değil az çağıran aranır…

…Baş çekerken adam gücü yalnızlığından alır, yolun yalnızlığında bulur. Sen bir ipek kozasının içinde iki böcek gördün mü? Kozayı ipe ören bir yalnız böcektir. Benden alacağın bir şey yok. Kumral isteseydi, soruların cevabını verir giderdi, yolunu gösterir giderdi. Demek ki kendi kurduğu Konağın bir gün gelip ayak bağı olmasını istemedi. Zaman eski konaklarda boğulur zaman yeniliktir; yeni Konaklar ister. Bak şu çevremize, her şey yerli yerinde… tabiat bu…" **(Üçler, Yediler, Kırklar, s.202 vd)**

Orhan Bey'in, Rumeli'de tutunmak için İmparatorluğunu ilan eden Kanta Kuzen'e yardım etmesi ve beyliğini güçlendirmek için onun kızıyla evlenmesi Türk siyasi hayatının başlangıcından beri var olan bir uygulamadır. Temel gaye karşı taraftan gelecek olan saldırıların önüne geçmektir. Orhan Bey'in evlilik işini kardeşine ve çocuklarına açarak onların fikirlerini alması, devlet adamlarıyla meseleyi görüşmesi Türk Devletinde meşveret usulünün ne kadar güçlü olduğunu göstermiştir:

"…Bizans'ı hemen vurmak?" diye girdi söze, hemen vurmadan kemirmek dedin ya, öyle bir kemirmeyle yani…ortalığı velveleye verip bizim düşmanlarımızın Bizans'ın gözünü açmadan…Açıkçası oğul Bizanslı bir prensesle evlenme yolunu düşündün mü hiç?...

…daha fazla uzatmak, lafı dolandırmak da istemedi; yüreğindeki kurnaz esinti devam etmekteyken "Anan Nilüfer hatun ne der bilmem." dedi kestirmeden. Devletin geleceği için, siz yarın Bizans'ta hak isteyebilesiniz diye ben alırım bu işi üstüme…alacağım…başka çare yok!..." **(Üçler, Yediler, Kırklar, s.247 v.d)**

Sepetçioğlu kitabında meşveret konusunu işlemekle, Türk devletinin meşverete önem verdiği zamanlarda daha çok güçlü olacağına, meselelerin daha kolay halledileceğine vurgu yapmıştır. Eserinde, Sarı Saltuk, Kumral Dede, Geyikli Baba gibi Hoca Ahmet Yesevi'nin, Anadolu'yu Türklere vatan yapmak üzere gönderdiğini müritlere atıflar yaparak Türk Milletine dinini ve milli kültürünü öğreten manevi mimarları öne çıkarmıştır. Anlatımında atasözlerine sıklıkla yer vererek Türk'ün söz söyleme yeteneğinin bütün inceliklerini göstermiştir.

"Bu Atlı Geçide Gider" de Sepetçioğlu Murat dönemini, Yıldırım Bayezi'in gençliğini, Germiyanoğlu'nun kızını Yıldırım Bayezid'le evlendirmesi ve çeyiz olarak Kütahya ve Emet'in Osmanlı topraklarına katılması, Kosova Savaşı, I. Murad'ın otağına getirilen bir Sırplı tarafından öldürülmesini anlatır. Yine Murat Bey zamanında başlayan esir alınan Hıristiyan çocuklarının Anadolu'da Türk köylüsünün yanına verilmesi, Müslüman Türk inanç ve törelerine göre yetiştirilmesi usulünü işlemiştir. Devrin manevi mimarlarından Somuncu Baba hem ekmek yaparak geçimini sağlamakta hem de Türk milletinin İslam inancını sağlamlaştırmaktadır. Kendisine emanet edilen Bedreddin, Kemal ve Mustafa'yı Türk İslam kültürüyle yoğurmaya çalışmakta, onlara yeni bir kimlik kazandırmaktadır. Yine Türk milletinin merhamet duygularının ne kadar yüce olduğunu kitabında ilmek ilmek işlemiştir.

"İne Bey deri su kırbasını alırken kalktı. Dara düşmüş yılanın başını ezmek marifet değil dedi… Bir eliyle Bayezid Bey'e topunuzu uzatıp geri durmasını işaret ederken öteki eliyle deri kırbayı kaldırıp yılanın başının üstüne üstüne su dökmeye başladı. İlk su yılanda beli belirsiz de olsa, boylu boyunca bir ürperti gibi kımıldadı. Yılanın başında hiçbir canlanma görülmedi. Su aktıkça yılanın gözleri canlanır oldu. İne Bey suyu yavaş yavaş yılanın bedenine gezdirerek döktü, sonra yine başına döktü. Yılan belli bir serinlemenin hoşluğunu duyduğunu göstermeye başladı…"**(Bu Atlı Geçide Gider,s. 64 v.d)**

Kosova Savaşı'nda şehit olmadığı için üzülen Murat bey, şehitlik mertebesine otağında kavuşur:

"Yeniçeriler Miloş Kapiloviçi, saygıda kusur etmeyerek Otağın önünde bekleyen Murat Bey'e götürüyorlardı…Murat beyin huzuruna gelince izin isteyip Sultan'ın ayaklarına kapanmağı, bağışlanmak dileğinde bulunacağını söyledi .İzin almadan da içtenliğine inanılması zor bir hareketle Murat Bey'in ayaklarına kapanıp öptü .Murat Bey utanır gibi oldu…

Miloş'u omuzundan tuttu, kaldırmak istedi; fakat ne kaldırabildi Miloş'u ne de kendisi kalkabildi. Canı yanmış bir acıda iki büklüm olurken, Allah deyip düştü. Miloş Kapiloviç kaşla göz arasında koynunda saklı hançerini çıkarmış ve Murat Bey'i yüreğinden vurmuştu…**(Bu Atlı geçide Gider, s.326 v.d)**

"Geçitteki Ülke" de Yıldırım Bayezid'in hükümdarlığının ilk yıllarını, Niğbolu Kalesinin Haçlılar tarafından ve Anadolu'da Türk birliğini kurmaya çalışan Yıldırım Bayezid'in Niğbolu'ya gelmesi üzerine haçlıların ağır bir yenilgiye uğraması, topraklarını kaybeden Anadolu beylerinin Timur'un yanına sığınıp onu Yıldırım Bayezid'le savaşmaya zorlamaları, yine topraklarını kaybeden Karakoyunlu ve Celayir beylerinin Yıldırım'a sığınarak Sultanı savaşa ikna etme çabaları, devşirme sistemi içerisinde ailelerinden alınıp yetiştirilmek üzere Türk obalarına verilen Şeyh Bedreddin ve şürekâsının hikâyesi, Somuncu Baba, Emir Sultan, Seyyit Bereke gibi mümtaz şahsiyetlerin nasihat ve tavsiyeleri kitapta yer almaktadır. Tabii ki çok güzel bir aşk hikâyesi de romanın akıcılığının üstüne akıcılık katmaktadır:

"…Olmayacak hareketi Alanur yaptı.

Kuzu uysallığıyla durmaktayken, ilkin küçük bir baş silkişle donmuş vaktin buzlarını çözdü. Öyle ki bir kuzuydu, gerçekten bir kuzuydu, gözleri güneş ışığına alışmamıştı da yüreğinden gelen sezgilerle çevresini tanımaya yelteniyor, menevişli burnu kokular arıyordu; bu arada da bol bir gün ışığı, alasından kızılına gözlerini yalamış; bir uzak eski zaman kokusu, belki anasının karnındayken yadlığına yatkınlaştığı bir eski zaman kokusu menevişli burnunu okşamıştı. Bütün bunlar, ışıklar, kokular yürek tellerinde bir aşağı bir yukarı tıngırdayıp gelmiş, küçük bir baş silkmesi olmuş, arkasından da hemen sıçrayıp kaçmaya yahut sokulup ısınmaya hazır bir cerenlikte dönmüştü. Dönüşü Doğan Bey'eydi; bakışı Doğan Bey'eydi; sıçrayıp kaçmaya, sokulup ısınmağa hazır cerenliği Doğan Bey'eydi…

…Hekim kızın alnının boncuk boncuk ter bastığını gördü. Karar veremiyordu. Alanur'un adımını atmasını, ne yapacaksa kendiliğinden yapmasını bekliyordu yüreği. Aklı, Alanur'un hareketlerine karışmasını istiyordu. Fakat ne ona ne de buna vakit kaldı. Doğan Bey'e uzanmış ellerinden birini alnına doğru kaldırırken tutamadı kendini, olduğu yere yığılıverdi…" **(Geçitteki Ülke,s.41 v.d)**

Timur'un Anadolu'ya yönelmesini durduramayan Seyyit Bereke, Bursa'da yerleşen ve Yıldırım Bayezid'e damat olan Emir Sultan'ın, Yıldırım Bayezid'i savaştan vazgeçirebileceğini umut etmekte, çaresizlik içinde kıvranmaktadır: "…Emir Sultan hiç değilse Bayezid'i durdurur, Timur'a hoşça davrandırır. Timur'sun, Timur Bey'sin, ben bu yanda sana ayak bağı olacak değilim, sırt sırta verelim, birlikte yapalım ne yapacaksak, dedirtirdi. Tanrının gücü o kadar o kadar o kadar sınırsızdı ki… ama o kadar o kadar o kadar o kadar da… dili varmıyordu söylemeğe, o kadar da cıbırdı herhal…" **(Geçitteki Ülke, s.154 v.d)**

Anadolu'da topraklarını kaybeden beyler Timur'a sığınmıştı. Onları kabul edip dinleyen Timur hocası Seyyid Bereke'yi de huzuruna davet etmiş, onların görüşlerini alsın istemişti. Hocası da her bir beyle tek tek konuşur ve düşüncelerini dile getirir: "…Gelgelelim bu beyler, sofrada gördüğünüz konuklarımız…onları dinleyince sen de dinlemelisin hocam. Şu bey, sağ yanındaki Germiyanoğlu Yakup Bey'dir, Yakup Beylerin ikincisi. Onun yanındaki Menteşe oğlu İlyas Bey'dir. Senin solunda oturan Aydınoğlu İsa Bey, benim sağımdaki de Saruhanoğlu Hızır Şah Bey'dir. Osmanlı'nın Bayezid'inden kaçmışlar, bizi büyük bilip bize sığınmışlar. Dinlemeni isterim ne demekteler bakasın!...**(Geçitteki Ülke, s.,172)**

Mustafa Necati Sepetçioğlu, Osmanlı Sultanlarına yapılan mesnetsiz suçlamalara karşı çıkar: "…Bayezid Beğ sizin istediğiniz halde yapamadığınızı yaptı. Bizans'ı sarsıyor, alacak ola ki alamayacak fakat sarsıyor. Sarhoş diyorsunuz…zalim diyorsunuz. Pekey sarhoş, işret düşkünü bir zalim nasıl olur da bunca Avrupa'yı dize getirir. Bizans'ı nasıl sarsar.

Nasıl fırsat bulur, nasıl vakit bulur bunca savaşa hemi de hiç yenilmeyerek? Sarhoş, eğlence düşkünü dediğin yerinden kalkamaz…" **(Geçitteki Ülke, s.179)**

Haçlı Ordusunun Niğbolu'yu kuşatması üzerine Yıldırım Bayezid İstanbul kuşatmasını kaldırıp Niğbolu'ya hareket etmişti. Mustafa Necati Sepetçioğlu, bir devlet adamının nasıl anında karar verip imdada yetişmesi gerektiğini çok çarpıcı bir şekilde ifade etmektedir: "Bayezid Bey'in gelirken tek kuşkusu geç vakit kalede Doğan Bey'i göremememekti. Uzun uzadıya düşünmüş, kendini Doğan Bey'in yerine koymağa çalışmış, Haçlıların içinden gelen çaşıtların birbirine benzer haberlerini, değersiz görünenlerle birkaç kere düşünmüştü. Doğan'ın uyumasının mümkünü olamazdı. Bu durumda ya çoktan şehit olunur, ya sonu şehitliğe varacak bir hücumun kararında olur yahut da umutsuzluktan uyuyamazdı. Aldığı haberler, Doğan Bey'in umduğundan da bel bağladığından da öte, umudunun da bel bağlayışını da hiçe saydıracak kadar inanılması güç bir direnmede dayandığı yolundaydı, sağdı. Sağlığı, direnişi, hatta zaman zaman kaleden çıkıp baskınlar düzenleyerek Haçlıları şaşırtışı nasıl bir çetin ceviz olduğunu gösteriyordu. Hiç yoğundan 20 gün kazandırmıştı. Bu yirmi gün içinde Bizans'ın önünden toparlanıp gelebilmiş, Anadolu Birliklerini de çağırmış, Sırbıyya'ya da haber iletmişti…" **(Geçitteki Ülke, s.272 v.d)**

"Darağacı" ında Yıldırım Bayezid- Karamanoğulları ile ilişkiler, Timur ile Bayezid arasındaki siyasi çekişmeler ve Ankara savaşı ve Anadolu'da dağılan Türk birliğinin Çelebi Mehmet liderliğinde yeniden tesis edilmesi yer alır. Yıldırım Bayezid'in savaşı kaybederek Timur'a esir düşmesi, Yıldırım'ın kaçırılma girişiminin sonuçsuz kalması ve sultanın intiharı, şehzadelerin birbirleriyle iktidar mücadelesine girişmişleri hazin bir şekilde anlatılır. Şeyh Bedreddin ve halifeleri Torlak Kemal ile Börklüce Mustafa'nın İzmir'de çıkardığı isyanlar, isyanların bastırılması, Torlak Kemal ve Börklüce'nin öldürülmeleri, Anadolu'da çıkardığı isyanın akim kalması üzerine Deliorman'a kaçan Şeyh Bedreddin'in Serez'de idam edilmesini konu alır.

Yazarın tarih anlayışındaki mükemmeliyetini karakterine konuşturduğu şu cümlelerinde görmek mümkündür: " Şu Bayezid Bey'e bakındı hele, burdan kalkmış şuraya gitmiş de bilmem kimin dayısıymış da filan desin. Anadolu birliğini kuracağım diye terden barsakları erimiş bir Bayezid düşünmesin, düşünemesin; Anadolu Birliğinin nasıl bir ömür törpüsü olduğunu hatıra getirmesin, getiremesin ha! Günahı bütün yazı yazanların boynuna olsun… Yurdunu toprağını kıskanmayan eli kalem tutana yazık olsun. Yurdunu, toprağını anlatmayan eli kırılsa yeridir, ne diyeyim bre…**"(Darağacı, s.28 v.d)**

Yıldırım Bayezid'in Ankara Savaşından sonra Timur'a esir düşmesinin ardından şehzadeler- birbirleriyle saltanat mücadelesine girişmişlerdi. Çelebi Sultan Mehmet kardeşlerine üstün gelerek Anadolu'da tekrar Türk birliğini tesis etmeye çalıştı. Fakat 1421 yılında Şeyh Bedreddin ve halifelerinin çıkardığı isyanlar ve Osmanlı ordusuna ve kendilerine katılmayanlara karşı giriştikleri kıyımlar ülkeyi yangın yerine çevirmişti. Torlak Kemal ile Börklüce'nin İzmir ve Manisa'da başlattığı isyanlar bastırılmış, yalnız kalan Şeyh Bedreddin de Deliorman'a kaçarak orada faaliyetlerine devam etmişti. Neticede yakalanan Şeyh Bedreddin Serez'de yargılanmış, kendisini idama mahkûm ettirmişti:

Molla Haydar Harevi, Danişmendli Haydar ve pek çok din adamı Şeyh Bedreddin'i yargıladı. Şeyh Bedreddin Tanrıya dayanmaktan başka çıkar yol bulamadı. Savunmasında:

"…Uçuk bir sesle besmele çekti. Hepiniz bilmektesiniz ki, Tanrı sana insanların uyacakları bir hukuk düzeni verdik sen ona uy, bilmeyenlerin keyfine uyma, buyurmaktadır. Ve yine Ulu Tanrı, kim iyi bir iş yaparsa yararı kendinedir, kim kötü bir iş yaparsa zararı kendisinedir, buyuruyor. Biz Tanrı'nın buyruğunu hukuk düzeni dışında düşünmedik. Yeni sözler, yeni düşünceler getirdik ama düzenin dışına çıkmadan getirdik. Bizi bu düşüncemiz yüzünden kimse suçlayamaz. Sevabı varsa bizedir, huzurunu duyarız. Velâkin bilmeyenlere uyduk. Düşüncemizi, hünkârın dediği gibi kılıç yaptık kendimize, burada suçumuz vardır bizim, burada suçluyuz. Kötülüğümüzün zararı kendimize olmalıdır. Kılıç günahları temizler. Eğer beni öd ağacı gibi yakarlarsa bunda kimsenin günahı yoktur.

Ben, kendi iç derdimin tutsağı oldum, düşünceden taşra çıktım. Benim yüzümden nice günahsızların kanı döküldü. O kanların arınması için benim de kanımın dökülmesi şeriata uygundur. Yargınız böyle olursa yerine getirilmesi için başımı ayak bilirim. İşte kalkıyorum, ayak üzere yargınızı bekliyorum.

…Kısa bir fısıldaşma oldu. Kısa fısıldaşmanın sözcülüğünü Molla Haydar Harevi yaptı: "Kendi kendini yargıladın. Vardığın yargı bizce de doğrudur. Kanın helal, malın haramdır. Bu yargı hünkâra böylece bildirilecektir. Tanrı hepimizin günahlarını bağışlasın."

Gün ağarırken varılan yargının yerine getirilmesini buyurdu hünkâr. Bedreddin'i bir daha bağışlarsa yeni Torlakların, Börklücelerin azıtıp baş vereceğine inanmıştı… **(Darağacı, s.423 v.d)**

"Ebem Kuşağı" nda II. Murat dönemini, Düzmece Mustafa olaylarını konu alır. Burada manevi önder Horoz Dede'dir. Horoz Dede, Ankara Savaşında Timur'a esir düşen Şehzade Mustafa'nın yanında bulunmuş, onu dağılan Osmanlı birliğini toparlaması için ikna etmiş, Timur'un vefatından sonra da Anadolu'ya birlikte gelmiştir. Lakin Anadolu'ya geldikleri vakit, Osmanlı Devleti II. Murat'ın idaresinde hayli güçlenmiş, Anadolu Türk birliği yeniden tesis edilmişti. Bu arada Osmanlı devletini oyalamak ve yıpratmak için ortaya bir Düzmece Mustafa çıkarılmış, gerçek şehzade Düzmece Mustafa'yı yakalamak uğruna hayatını feda etmiştir. Düzmece başkaları tarafından yakalanırken, şehzade Mustafa öldürülmüştür. Her bir şehzadenin saltanatta hakkı olduğu için hiçbir şehzadeye hain gözüyle bakmamıştır. Eserde Akşemseddin'in devrin önemli gönül adamlarından Hacı Bayram Veli'ye intisabı anlatılmakta, madde ile mana bir arada ele alınmaktadır.

"…Yamalı, yırtık üst baş giyiminde, Ak Hoca'nın aklığı yanında hayli kirli dervişler, eğer ötekiler de bu konuşan gibiyse, giyimlerinden çok zengindi; yoksulluk dıştaydı…

Ak Hoca lafı değiştirdi. Zülfazıl Köyünü, Hacı bayram Veli'yi sordu. Konuşan Derviş iki sorunun ikisine de üstün körü cevap verdi: "Biz Hacı Bayram Veli'nin dilencileriyiz" dedi: "Dilenciliğimizi biliriz."

Ak Hoca'nın aklı almadı dilenciliği; Hacı Bayram Veli ile dilencilik arasında bir bağ kuramamıştı…"**(Ebem Kuşağı, s.161 v.d)**

Akşemseddin'in Hacı Bayram Veli'yi dervişlerine dilencilik yaptırıyor diye yadırgaması ve kendisine başka mürşit aramak için Şam'a gitmesi, orada Ak Bıyık Sultan'la karşılaşması, onunla sohbeti, zihninin allak bullak olması ve geri dönmeye karar vermesi ve bir handa kaldığı zaman gördüğü bir rüya Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun cümlelerinde sanki hakikat oluyor, o kadar gerçekçi ki insanın tüylerini diken diken ediyor. Sanki rüyayı siz görüyorsunuz, iliklerinize kadar işleyen bir ifade gücü var:

"…Ufacık bir düş idi, küçümencik. İki karış eninde bir yol olup başlamıştı, ışıktan bir şerit gibi. Sağı solu, altı üstü karanlıktı yolun; karanlıklardan geliyor. Cücelerin yürüyebileceği daracık yolda da kendisi, aklığı, Ak Şemseddinliği ufacık, küçümencik adımlarla yürüyordu; bir cüce yolda bir cüce yürüyüş devam edip gitti…. Gele gele yol kıvrılıp bükülmeden ışıklara boğulmuş bir kocaman şehir kapılarından birinde sona erdi. Ak Şemseddin o ışıklara boğulmuş şehire uzaktan baktı. Gözü kamaştıran ışıklar buğularını taşıracak yer arıyordu. "Şam" dediler karanlıklardan; "Şam şehridir."

Ses arkadan gelmişti. Akşemseddin dönüp baktığında karanlıklardan başka bir şey göremedi. Yüreği ışıklarla boğulmuş şehre koşuyorken ayakları tınmadı bile… Eğilip bakınca sağ ayağının bileğinden bukağılanmış olduğunu gördü. Bukağı kalın bir zencire bağlıydı, o kalın zincir de ardında yoğunlaşmış karanlıklara doğru uzayıp gidiyordu. Karanlığın yoğunluğundan zencirin uzayıp gidişini göremiyor ise de yılan gibi uzadığının farkındaydı. Zencir ile yılan benzetmesi üzerinde düşünecekti halbuki; Gündüz Şam'a girerken üzerlerine bir mum yapıştırmıştı lâkin Akbıyık Meczûb düşüncelerini alt üst ettiğinden ne zenciri ne yılanı aklına getirebilmişti. Şimdi hazır yeri gelmişken düşünmek istedi. Ona da zencirin kendisi engel oldu, ansızın çekilmişti; gerilerden bir yerden, karanlığın görünmez yoğunluğundan bir el zinciri çekmiş, bağlı olduğu bukağı ise Ak Şemseddin'in ayak bileğini acıtmıştı. Acıyı gidermek niyetiyle eğilip zencirin bukağıya bağlı ucunu eline aldı. Aklında yok iken de zenciri toplamaya başladı. Gelgelelim zencir kendisine doğru gelmiyordu, kendisi zencirin çekişine gidiyordu. O sırada ayak bileğine bağlı olan bukağı durup dururken koptu, yere düşecek gibi oldu.

Ak Şemseddin nedense bukağının düşmemesi için eğildi; eğilir eğilmez de bukağı, ince bir tasma olup gelip boynuna bağlandı. Boynu acımamıştı. Tasma boynuna geçerken de geçişi duymamıştı. Bu sefer de tasmanın zencirini toplamağa başladı, toplarken yürüdü.

Her halka sekiz on adım oluyordu; geldiği cüce yolun cüce yürüyüşü yerini sekiz on adımlık zencir halkalarına bırakmıştı, geldiğinden kolay geri dönüyordu. Yoğun karanlıklar her zencir halkasını çekişte yeğniliyordu, inceliyordu, tülleniyordu.

Her zencir halkası eline geçtikçe Akşemmseddin uca yaklaştığını hissediyor, uca yaklaştım bile diyor lakin bir sonraki halka olanca kalınlığıyla gelip parmaklarını buluyordu. Bitti sonunda. Halkalar bitti. Bir anda da düşüp bayıldı Akşemseddin. Sanki son halka avucuna bir güneş gibi düşmüştü…" **(Ebem Kuşağı, s.243 v.d)**

Romanlarında insanın heyecanlı halini, aceleci tabiatını o kadar doğal olarak yazıyor ki sanırsınız yanınızda sesleniyor, seslenen olayın kahramanı değil de bizzat sizsiniz: "…Ötmedi, ötüşten beter çığlıklarda: 'Mustafam gideceğiz! Dedi. "Şu sıra Tanrı'nın yeryüzünde adam aradığı sıradır, unutma. Şu sıra varıp girdik mi Ulubat cehennemine tamamdır! Tanrının aradığı adam biziz demektir. Ben Mustafa'yım, ben düzmece olan değil asıl olanım ve dahi Murat Bey'e yeğenimin yanındayım onun yoluna öleceğim, inanmayan gelsin; dedin dedin, demedin Tanrı'nın yanında yerin yok oğul! Bil ki bunun arkası Kostantiniye önüdür ve dahi Murat Bey'in gidişi orayadır. Çünkü senin yerine geçen düzmecenin sonunu getirdi mi Murat Beğ Bizans'ı rahat komaya! Komaz. Yürü! Oğul yürü! Bey yürü! Vakit geçmeden varalım, Türkmen kanı akmadan, Murat Beğ bunalmadan yetişelim! Yetişelim ki Kostantiniye önüne yüzümüz ola yavru yürü! Has insan yürü! Haydaaaa!"

Mustafa Bursa'dan çıkarken doğumunu orada bıraktığını, ölümünü sırtlayıp götürdüğünü sandı. Öyle bir his bütün ağırlığını Mustafa'nın sırtına vermişti, yorgunluktan tere batmış atının sırtında bir kendisi varsa Mustafa olan bir de ölüm vardı bin kere Mustafa'dan ağırdı…" **(Ebem Kuşağı, s.356 v.d)**

"Sabır" da, Anadolu Türk birliğini babası Çelebi Sultan Mehmet'le yeniden kuran İkinci Murad'ın İstanbul'u fetih düşleri, fethin kendisine müyesser olması için İstanbul'u kuşatması, Ankara'da bulunan Hacı Bayram Veli hazretlerinin çıkan dedikodular üzerine Edirne'ye getirtilmesi ve onun II. Murad'da verdiği muştu, Ak Şemseddin'in, Şehzade Mehmed'in yetişmesi için hoca olarak Edirne'ye gönderilmesi anlatılır.

Hacı Bayram Veli Edirne'ye gelince II. Murad'dan büyük bir izzet-i ikram görür. Karşılıklı bol bol sohbet ederler. Sohbet esnasında II. Murat, İstanbul kuşatmasında neden dervişleriyle gelip destek olmadığını Hacı Bayram Veli'ye sorar: "…Sorduğuna göre gerekiyor demektir. Öyleyse söyleyeyim oğul Murad Beğim; Bizans bir yüceliştir, o yüceliş de bize göre değildir. Tanrı onu bana yazmamış ise küsemem ki… Daha belirli konuştu: Bizans bir yücelmeyse oğul Bizans'ı alanın babası olmak iki kere yücelmektir. Sen ona sahipsin hiç değilse, ya biz? Büsbütün yoksuluz, ancak yüceliğin eteğindeyiz. Bir umudumuz şu bizim Kösemene'dir, Ak Şemseddin'e…onunla yetineceğiz. Buna da şükür."

Elini Murad Bey'in yüreğinin üzerine koyup susturmuştu: "Bak oğul Murad Beyim; Bizans senin vaktini alıp zehir etmesin, Bizans bize göre değil.

Bizans Peygamberimizin buyruğudur, alınacaktır, kesindir. Ama, vakti gelmeden burçak yolanın eli yarılır, deneme. Bizans'ın alındığını senin beşiğinde büyümüş bir çocuk görecek, bir de benim gönlümdekini öğrenen Ak Şemseddin. Tanrı böyle istedi diye yaratılış sebebimizden kaçmayalım, bu yazgı bizim gücümüz olsun"

Kesip attırmıştı bir çırpıda. Murad Bey'in gönlündeki Bizans sevdasını öldürmüş, beyliğin dikenlerinde tek gül gibi gördüğü, bunun için de o dikenler katlandığı Bizans'ı alma arzusunu çekip çıkarmıştı yüreğinden…" **(Sabır, s.200 vd)**

DEVAM EDECEK

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI HATIRALARI

MUSTAFA ÖZCAN

Milli Mücadele tarihimizin çok önemli bir dönüm noktası olan 30 Ağustos 1922 Meydan Muharebesi'nin yıldönümü kutlamaları yapıldığı şu günlerde bu zaferle ilgili bir iki anıyı nakletmek, o günleri anmak bakımından son derece yararlı bir davranıştır. Bu anılar da Konya gazetelerinde yayımlanmıştır. Bizim gözümüze çarpan bu anıları genç kuşakların bilgisine sunmak, bu günlere kolay gelinmediğini belirtmek ve Zafer Bayramı'nın ne kadar önemli olduğunu vurgulamak başlıca amacımızdır. Bu yüzden kendi fikirlerimizden çok, o günlere tanık olanların yazdıklarını buraya aktarmayı uygun gördük.

Anılardan birkaçı şöyledir:

*

1950 yılı Ağustos'unda Konya'ya gelen emekli süvari albayı Sait Süslü ile Öğüt gazetesi muhabiri bir görüşme yapmış ve "Milli Mücadele'de ve 30 Ağustos'ta Konyalılar" konusu etrafında bir konuşma gerçekleştirmiştir. Muhabir, Sait Süslü'nün ağzından Milli Mücadele yıllarında kendisiyle birlikte hareket ederek çalışmalarda bulunan Konyalılar hakkında bilgi ve hatıraları yayımlanmıştır. Sait Süslü şunları anlatmıştır:

"30 Ağustos Türkün en büyük zaferlerinden biridir. Kurtuluş zaferini beş sene milli cephelerde beraber çalıştığım ve kan döktüğüm Konyalı gazi silah arkadaşlarımla birlikte kutlamağa ve hısım akrabalarımı ziyarete geldim.

-Hemşerilerimizden beraber çalıştığınız arkadaşlar hep Konyalı mı idi?

-336 senesinin 1 Haziran günü Konya merkez ve köylerinden teşkil ettiğim yüz atlılık bir süvari bölüğü ile o zaman Konya'mızın manevi ananesi olan Türbenin niyaz penceresi önünde merhum ulemadan Hacı Veyis Efendi Hazretlerinin yaptıkları duadan sonra Alaşehir Cephesine hareket ettik.

Konya atlıları ilk kahramanlarını burada Kula'ya yaptıkları akınlarla mevcudiyetlerini hissettirerek düşman ordusundan ilk esiri alarak işe başladık.

Uşak muharebelerinde aynı varlığı göstererek burada Kızılcaviran köyünden Kadir Onabaşı'yı şehit vererek ben başta olmak üzere on bir arkadaşım en büyük manevi mükâfatımız olan yaralarımızı aldık.

Birinci İnönü Muharebesi: Dumlupınar cephesinde Gediz ve Demirci harekâtına iştirak ettik. İkinci İnönü Muharebesi: Bidayetinde Dumlupınar muharebesinin sol kanadına Şalcı muharebelerine Konya kahramanlarına yakışır bir tarzda yaparak, bir avuç kuvvetimizle bir düşman alayını akşama kadar tutarak, ordumuzu kuşatılmak tehlikesinden kurtarmak suretiyle sayılı zaferlerden birisini kazandık. Oradan İnönü cephesine giderek düşmanı bozguna uğrattıktan sonra, henüz düşman ile İnegöl'de iken halkla birleşerek saatlerce vuruştuk ve düşmana cephede verdiği zayiatın bir mislini verdirdik. Bu sokak muharebeleri harp tarihine geçen ve Genel Kurmay Başkanlığının tertip ettirdiği harp menkıbeleri kitabında kayıtlıdır.

Sakarya muharebeleri: Atlılarımız burada Muttalip köy köprüsünün atılmasında Lâdikli Mehmet Çavuş'un fevkalade kahramanlığı ile temayüz etmiş bir hareket yapmıştır. Sakarya'da Köse Aptal muharebelerinde Konyalı çocuklarımızın tarihe altın yaldızla yazılacak kahramanlıklar göstermek suretiyle (Türbe civarında Mehmet Ali Çavuş Çakıcı) ağır yaralı ve daha birkaç arkadaşımızla birlikte ben de ciğerimden yaralandım.

Afyon taarruzu: Birinci kolordu emrinde Tınaztepe- Çalışlar- Dumlupınar-Başkomutanlık-Uşak Alaşehir muharebelerini yaparak bu kahraman arkadaşlarımla İzmir'e girdik. Bütün muharebelerde yirmiye yakın yiğit ve her birimiz de müteaddit defalar yaralar aldık. Bugün bu arkadaşlarımdan Konya'da Çakıcı Mehmet Ali, emekli polis memuru Murat, Topraklık'ta Halil, Uluırmak'ta İbrahim, Divanlarda İbrahim Hoca, Aksinne'den Ali Osman ile görüşerek o mukaddes günlerimizi anarak şehir arkadaşlarımıza Fatihalar gönderdik."1

Namık Ayas'da 30 ağustos 1922 zaferinin kazanıldığı günlerde Konya'daki durumu şöyle nakletmiştir:

"23 yıl önceyi bilenlerimiz azaldı. Bugünün orta yaşlısı, genci o günleri sadece bir masal olarak dinler, bir öykü gibi okur, müzelerimiz onlar için gerçeği ifadeden uzaktırlar. Biz o günlerden birer canlı anıyız. Savaşın dehşetini, memleket severliğin ateşli coşkunu bizlerden sorunuz.

Çiçeği burnunda gençlerdik o günlerde. Hocalarımız Çanakkale Savaşından yeni dönmüş, gözleri top ateşi gibi kızarmış, göğüsleri hâlâ barut kokan kimselerdi. Çokluk dersi yarıda keser, bize savaşı anlatırlardı. Aradan az zaman geçince bir gün Konya'da simsiyah bir yel esti ve kulaktan kulağa "İzmir'e düşman girmiş" sözü yayıldı. Savaştan dönenler yeniden çağırılmağa, öbek öbek toplanıp cephelere gönderilmeye başlandılar. Bizler bir dilekçe kâğıdı büyüklüğündeki gazetelerden savaş haberlerini okuyaduralım, cephelerden gelen yaralılar araba araba önümüzden geçiyor, hastanelere yatırılıyordu. Onların yanına sokuluyor, Van'dan, Rize'den, Malatya'dan, Adana'dan, Çumra'dan, Karapınar'dan gelen bu bağrı yanık, gözü kara Mehmetlerimizin hâlâ intikam diyen göğüslerinin kabarıp indiğini görüyorduk.

Şeker bulamayarak, basma, pabuç, defter, kalem bulamayarak, yaralılara eğilip onların geride kalanlarına mektuplar yazarak aylar geçirdik. Haberleri radyodan değil, o zaman el kadar çıkmaya başlayan bir iki gazetenin savaş bültenlerinden öğreniyorduk.

Helvacı kâğıtlarında yayınlanan bu Babalık gazetesi bültenleri bize bir gün düşman yenilgisinden söz etmeye başladı. Artık her sabah gazete kapısında bekliyorduk. Sabrımız boşa gitmiyor, bu fedakâr gazeteden bir gün 30 Ağustosu, bir gün Afyon'un düştüğünü, bir başka günlerde Uşak'ın ,Kütahya'nın, Alaşehir'in, Manisa'nın geri alındığını öğreniyorduk. Bir gün "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz, ileri" dendi. Mustafa Kemal'in o zamanın tek kitapçısında satılan kartpostal resimleri elimizde, müjdeyi bir akraba evinden ötekine ulaştırıyor, o zamanki küçük şehrin sokaklarında gerilerde bir zafer çılgını olarak dolaşıyorduk.

Ordumuz zafere ulaştı. Çünkü bu ordu Türk ordusuydu. (...) Ordumuz bu bizim yaşadığımız yıllarda zaferden zafere koşmuştur. Ona yer, yön, hedef gösterelim. O yine zaferden zafere koşacaktır".4

*

Afif Evren'in "Zaferde Konya" başlıklı yazısını naklederek o günlere dair verdiği bilgilerimizi yazımızı tamamlayalım.

"Milli Mücadele" yıllarının Konya'sında, (1920-1922) mahallî de olsa; o muazzam millî kıyamı tasvir, hisleri aksettiren edebi eserler verildiğine, evvelce, burada işaret etmiştim. Sakarya, Dumlupınar zaferleri kazanıldığı; İzmir ve Bursa istirdat edildiği zaman; bence "makarr-ı necat" olan Konya, tarihî günlerini yaşıyordu.

Göğsü ulvi ve muhteşem zaferin ilahi gururu ile kabarıyordu. Çünkü bu aziz ve mübarek topraklar; (vatan) kurtulmuş; her kıymetin önünde, üstünde, başında tuttuğumuz "millî hürriyet ve istiklâl " kazanılmıştı ve " Millî Misak" gerçekleşmişti.

Tarih ve asırlar boyunca, kanlarımızla yoğrulmuş mübarek ve mukaddes vatanın bağrına tevcih edilen hançer; milli iman ve kıyâmın sonunda; müstevlinin kendi bağrına dayanmıştı. Zafer güneşi, bütün ulviyat ve ihtişamıyla doğmuştu.

Konya, Milli Mücadeleye; zaferin istihsaline, nasıl manevi, maddi kudret hamleleriyle katılmış idiyse, vatan ve milletin derin heyecan ve sevincini de, gene o hakların şerefiyle paylaşıyordu. Ufuklarında akisler yapan sürur avazeleri; beliğ ve muhteşem heyecanının tezahürleriydi.

Şehir, geceleri bütün halkıyla coşkun ışık selleri halinde okuyordu sanki.

Konya'daki "İzmir Yurdu"nda, büyük zafer ve halâs, heyecan dalgaları arasında tes'id ediliyor; hatipler ateşin hitabeler irat ediyor, şairler hamasî şiirler okuyordu.

Kürsüden, "Mahşerde Sabah" hitabıyla başlayan şair, tutuşan duyguları, heyecanları içinde yükseliyordu:

Mahşerde Sabah!

-Son büyük hailenin en büyük kahramanına-
Ey anne vatan, çık yürü, yıldızlara yüksel!
Uçmakta (kızıl saçlarının) şâlesi tel, tel
Silmekte memenden süzülen kanları bin el
Göklerde güneşler senin aşkınla mübeccel!

Bir pembe sabah oldu bugün Dumlupınar'da
Al bayrağı bir şal gibi uryân bele sar da
Göster o güzel çehreni göklerde, sularda
Elbet kalacak haşre kadar böyle kararda.

Aşkınla sabah oldu bugün Dumlupınar'da
Binlerce şehidin kanı seller gibi aktı
Eyvâh, o güzel yurda giden yollar uzaktı
Gökten süzülen şûle, o günler ne sıcaktı!

(Metris tepe), mazide bu bir başka şafaktı
Uçmakta zafer kızları uçmakta denizden
Bir pembe ziya akmada geçtikleri izden
Bir kanlı şafak sökmede (ilk merhalemiz)den

Hınç almada düşman yakarak İzmir'i bizden
Gördük ki zafer kızları uçmakta denizden
Düşman, dedik ummâna ateş verende aman yok
Zira ki şu arslan neferin bir süngüsü bin ok!

İstersen atıl engine, istersen ateş çok
İstersen o mel'un başı gayyalara git, sok!
Rabbim, bu büyük günleri görmek ne saâdet!
Hürriyet için ölmeği takdis eden elbet;
Ölmez yaşar âlemde güneşlerle müebbed
Artık yaşa ta haşre kadar ey, koca millet!

Ve böylece kazanılan eşsiz ve nurlu zaferi, kurtuluşu takdis ve tebcil ediyordu. Bu arada, eski Karasi Mebus'u merhum Hacim Muhiddin Beyin küçük oğlu, kürsüden, halka heyecan veren ve gözyaşları döktüren vatanî şiirler okuyordu.

Merhum Abdülkadir (Erdoğan), İzmir ve Bursa'nın istirdadı; mülga Konya Hukuk Mektebi Müdürü rahmetli Refik Beyle Hıfzı isminde bir zat, büyük inhidam ve inhizamı karşısında "Ebced" hesabıyla tarihler düşürüyorlardı.

(...)

Konya'nın, Konyalının yaşayıp geçtiği o tarihî günleri, Cumhuriyetle yaşıt olan genç nesil, elbette hatırlayamaz. Gerek vesikalara, gerek müşahedelerime dayanarak verdiğim malûmat; gençlerimiz ve muhitimiz için faydalı olabilirse, manevî haz duyarım.

O eşsiz zafer günlerinin türlü hatıraları, bizim gibi yazı hayatında saç ve sakal ağartmaya başlamış ve Konya'da bulunmuş olan fikir işçilerinin hafızalarında ve gönüllerinde hâlâ saklıdır; yaşamaktadır".5

DİPNOT

1 "Milli Mücadele ve 30 Ağustos Zaferinde Konyalılar", Öğüt, Sayı:5, 31 Ağustos 1950, s.1/3

2 "Tazelenen Hatıralar", Yeni Meram, Sayı: 1799, 29 Ağustos 1955, s.2

3 Dr. Hasip Yıldırım, "30 Ağustos Zafer Bayramı",Yeni Konya, Sayı. 800, 30 Ağustos 1951, s.1

4 Namık Ayas, "Zaferden Zafere", Yeni Konya, Sayı: 10124, 30 Ağustos 1975, s.2

5 Afif Evren, " Mahalli Araştırmalar: Zafer'de Konya, I-II", Yeni Meram, Sayı: 1349-1350, 15-16 Mayıs 1954, s.2

ACZİMİN GİRYESİ

Ahmet Sevgi

KUSURU KENDİNDE ARA

Ayağını taş kaksa kendinden bil,
Kırdıkların varsa git gönlünü al.

(Ahmet SEVGİ)

MUHTELİF TRAVMALAR

FATMA TUTAK

Kalemle yazmayı öğretene hamdolsun...

Kalemi tutturana, kalemle yazdırana; akıldan geçenleri, gönülden taşıp gelenleri kâğıda aktarmak için bir yol açana... "Yazmasaydım ölecektim" diyeni ferahlatana, vücutta biriken cerahati akıtmak için yaraya vurulan neşter misali biriktirilenleri kalem ucu çiziğinden akıtana...

Yazmasam delirecektim. Bazen yaşadıklarımı, bazen hissettiklerimi masumiyetin timsali beyaz, narin, ince ve sessiz kağıtlara emanet etmeseydim duman olacaktım hiç şüphesiz.

Nice sancıları içimde boğmaya çabaladıktan sonra kendimi bir kez daha o iki sessiz tanığın, kalem ve kâğıdın karşısında buluşum bundan...

Ne diyeceğimi, neresinden başlayacağımı bilmediğim bu hikâyenin asıl kahramanı ben değilim, hayır. Benim payıma düşen yalnızca tanık olmak, fakat bu kadarı bile beni derinden yaralamaya, içimin yanmasına, canımın acımasına yetiyor da artıyor.

Bir akraba toplantısı... Her şey tamam görünüyor; bir hafta önceden ev baştan aşağı temizlenmiş, yemekler pişirilmiş, tatlısından tuzlusuna çeşit çeşit yiyecek yeni yıkanıp ütülenmiş bembeyaz, dantelli -hani yalnızca bayramlarda ortaya çıkan- bir örtünün serildiği masanın üzerinde hazır, konukları bekliyor. Yemek öncesi evin salonunda yüksek perdeden hoş geldinler, hal hatır sormalar, hoş beşler "Ay vallahi çok özlemişimler", "Ne iyi ettik de toplandıklar" akrabayı talukatı bir araya getiren bu organizasyonu tertip edenlerin ve veya vesile olanların anasına, atasına rahmet okumalar...

Buraya kadar her şey çok normal… Konuklar yemeğe davet edilince masadaki yiyeceklerin güzelliğini dile getirenlerin, "ayol ne gereği var bunca zahmetin bir kısır yapar yerdik" serzenişlerinin yanında masaya yerleşirken çıkan hengâmenin biribirine karışan vaveylasında da bir tuhaflık yok. Hatta "o günlük" diyete ara verenlerin hunharca yemesinin ve hemen yarın diyete başlayacakların sofrada her gördüğü yemeğe özellikle hamur işi ve tatlılara saldıran tavırlarında bile bir gariplik söz konusu değil!

Benim orada bulunuşum ise tamamen tesadüf. Çatı katında, benim gibi öğrenci olan ve aynı zamanda yarım günlük bir işte çalışan bir arkadaşımla oturuyoruz. O gün anahtarı evde unuttuğumu okuldan eve dönünce farkediyorum. Arkadaşımın eve dönmesine ise bir saatten fazla var. Hay aksi napacağım şimdi derken komşunun ziline basmayı akıl ediyorum; en azından dış kapıyı açar, sokakta beklemektense apartmanın içinde beklemek daha iyi olur düşüncesiyle zile basıyorum. Komşu beni karşısında görünce bahanemi bile dinlemeden zorla içeri buyur ediyor. Kolumdan çekiştirerek beni misafirlerin iştahla yemek yediği masaya oturtmaya çalışıyor. Bir yandan da benim hakkımda bildiklerini konuklara sıralarken "öğrenci kızcağız yazık ailesinden uzakta yavrum naapsın? diyor. Diğerleri "Ay canım vah vah! Gel de sıcak bir yemek geçsin boğazından; gel ayol gel çekinme" diyerek acıyan gözlerle yüzüme bakıyorlar. İçerideki kalabalığı kapıdaki ayakkabı bolluğundan sezen ben, tüm ısrarlara rağmen yemek masasına oturmayı reddediyorum. "Karnım tok, gerçekten; okulda yedim bir şeyler. Hem size rahatsızlık vermek istemem; boş bir odanız varsa orada arkadaşımı beklerken ders çalışmış olurum biraz." Daha fazla ısrar etmenin bir yararı olmayacağını anlayan ev sahibi kadın beni koridorun sonunda kiler ve banyonun arasına sıkışıp kalmış penceresiz, karanlık bir odaya alıyor. Odadan çıkarken "Sen kalabalıktan rahatsız oldun şimdi ben sana bir tabak hazırlar gelirim." diyor.

Odanın içi oldukça karanlık… Koridordan yansıyan ışıkla içerideki eşya kalabalığını fark ediyorum. Elimi duvarlarda gezdirerek elektrik düğmesini arıyorum. Karşı duvarda üst üste dizilmiş yastık yorgan yığınının arkasında kalan düğmeyi bulup ışığı yakıyorum. Ufacık sarı ampulün kör ışığında yavaş yavaş seçilmeye başlayan daracık odanın içi kullanılmayan, kaderine terk edilmiş, eski eşyalarla dolu. Bir köşede rulo yapılmış bir kaç halı, eski merdaneli bir çamaşır makinesi, küçük boy buzdolabı, yerde dolabın yanında üzeri el örgüsü uçları püskküllü bir örtüyle kaplı davul fırın, hemen yanında eski uzun saplı bir gırgır, oraya buraya gelişi güzel konmuş bacağı kırık sandalyeler, sehpalar...

Bana oturmam için gösterilen eski koltuğa yönelirken karşı köşede eski bir divan dikkatimi çekiyor. Divanın üstünde farkedilmeyi bekleyen bir çift göz beni takip ediyor. Onca eşya arasında dikkatli baktığımda zar zor ayırdına varabildiğim gayet ihtiyar bir kadıncağız, tepedeki ampulden daha soluk gözlerini dikmiş bana bakıyor. Kırışıklarla dolu zayıf yüzü renksiz, solgun; burnu ve çenesi öne fırlamış, başındaki eprimiş, rengi belirsiz başörtüsünün kenarından beyaz saçları görünen bir yaşlı insan...

El yordamıyla bulduğum koltuğa oturuyorum. Aklım hâlâ yaşlı kadında; bakmakla bakmamak arası tereddütlerde gözlerim tekrar gözlerini buluyor. Bir süre öylece bakışıyoruz. Zihnimde birbiri arkasına dizilmiş sorular, dilimin ucuna gelip geri giden tereddütlü cümleler, konuşma başlatmanın zaman aşımına uğrayışında geç kalmışlık ikirciklenmesi...

Bu gelgitler arasında hercümerç olmuş duygu dünyamın helezonunda dönelerken kapı tekrar açılıyor. Ev sahibi kadın elinde bir tabakla içeri giriyor."Buyur canım" diyor; "Kusura bakma artık, kalabalık malum." "Yok, önemli değil!" deyişim ağzımda kalıyor. Kadın yüzünü buruşturuyor "İçerisi havasız mı kalmış biraz?" diyor "bir de garip bir koku var sanki" Aynı anda kafasını yaşlı kadına çeviriyor. O an fark etmiş gibi bakıyor ihtiyara, ardından bir tiksinti yalayıp geçiyor yüzünü. Gözlerinde çakmaklanan alev, bakışlarını esir alıyor. Hışımla bir adımda yanında bittiği kadının renksiz yüzü kireç gibi donuk bakışlarıyla beraber hissizleşiyor. Korkuyla büzüldüğü yatakta az önce olduğundan daha küçük görünüyor. Ufaldıkça ufalmanın, giderek hiçliğe ulaşmanın, yok olmanın, kaybolmanın dayanılmaz cazibesine kaptırmak istiyor kendini adeta... Ev sahibi kadın ihtiyarın üzerindeki örtüyü savuruyor. Kadıncağızı ite kaka altındaki eski şilteyi yokluyor. "Allah kahretsin seni" diyor. "Gene mi ha gene mi?" Az önce savurduğu örtüyü dertop edip yaşlı kadının suratına çarpıyor. "Ay vallahi bıktım; bıktım bezdim a dostlar gençliğim çürüdü yemin ediyorum!" Sözleri koridorda yankılanıyor. Elimde tabakla donup kalıyorum. Gözlerim yerdeki yıpranmış halının desenlerinde. Başımı kaldırıp bakamıyorum. Bir an her şeyi bırakıp çıkmak, oradan uzaklaşmak istiyorum. Yaşlı kadının ıstırabını görmemek hatta hatta bu talihsiz anı hiç yaşamamış olmak; kaçmak, uzaklaşmak, kaybolmak...

Az sonra tekrar gelen kadının yanında bu kez yaşlı kadının yakınları olduğu anlaşılan bir kaç kadın daha var. Yakınmalar, yazıklanışlar, cıkcıklar vah vahlar arasında yaşlı kadının etrafını sarıyorlar. İçlerinden güçlü kuvvetli bir tanesi zayıflıktan, erimekten kuş kadar kalmış ihtiyarı omuzlarından kavrayıp havaya kaldırıyor. Öbürleri aynı anda bir "öff, ıyy!" koyveriyor. Bir eliyle burnunu tutan ev sahibi kadın bir eliyle divanın üzerindeki eski şilteyi toparlamaya çalışıyor. Kapıdan çıkmadan önce bir an; çok kısa bir an gözgöze geliyoruz yaşlı kadınla. Yüzünde dehşetin karartısı ve ıstırabın bulutlanmışlığı kirpiksiz çipil gözlerinden bir damla yaş olarak yanağına sızıyor. İki insanın karşılaşmasının böylesi yanlış zamana rastlayışı yakıyor ikimizi de biliyorum. Her zaman çekilegelen ıstırabın, uzun zamandır ayağa bağlı prangayı sürüklemenin alışmışlığıyla ömür tüketişin süregiden çilesi yanında bir de yabancı gözler önünde sergilenmenin ve buna tanık olmanın perişanlığını yaşıyoruz beraberce.

Kendimi koridora atıyorum. Dehşet odasının uzaklaşmaya başlayan seslerine banyoda ellerini yıkamak için sıra bekliyen bir kaç kadının mırıltılı konuşması karışıyor. "Şekerim o börek neydi öyle vış vış yağ içinde yüzüyor, bir dilim aldım pişman oldum vallahi." Sorma, ya o sarmalar; sözüm ona serçe parmağı kalınlığındaymış bak bak! Filin serçe parmağı olmasın o ha ha ha..."

AVRUPA'DA TÜRK OLMAK

ŞABAN KUMCU

"Yunus kültürü, Mevlâna kültürü, Dergâh kültürü, sevgiyle donanma kültürüdür. İki dünyayı bir dünyaya nasıl dönüştürebiliriz…? Doğu ve Batı, Asya ve Avrupa, bir daire üzerindeki başlangıç ve bitiş noktasına benzer. Hem ayrıdır hem aynıdır. Aynı yöne bakarlarsa, birbirlerine çok yakındırlar, farklı yöne bakarlarsa birbirlerine çok uzaktırlar…Allah sevgisini kazananların, düşünen aklı, seven gönlü olur. Doğu da Allah'ındır, Batı da Allah'ındır…Her ikisini birlikte görmek, her ikisinde de birlikte olmak, bilgi ve bilgeliğini gösteremeyenler, iki dünyada barış içinde birlikte yaşama erdemini gösteremezler… Bütün insanlığı, aynı annenin ve aynı babanın çocukları bilenlerin, düşünce ve eylem dünyalarında, karamsarlığa yer yoktur. Onlar Allah'ın gücünün üzerinde güç olmadığını bilirler. Yunus kültüründe herkes iyi olmak, iyiliği aramak ve iyilikte yarışmak zorundadır. Kıyamet kopuyor olsa bile, eldeki tohumlar toprağa atılır." Nazif Gürdoğan

Çalışmak veya ticaret yapmak için, ülkesinden gönüllü olarak ayrılıp gelen, yerleştiği ülkeye kültürel kodlarla bağlanmış, bununla birlikte, bir etnik bilince sahip, ebeveynlerinin gelenek ve göreneklerini devam ettiren, anavatanla bağlarını koparmamış "Avrupalı Türklere", büyük görevler düşmektedir. Avrupa'daki Türk gençleri, bulundukları ülkelerde, belediye meclis üyesi, eyalet meclisi üyesi, milletvekili ve bakan olabilmekte, kamu kuruluşlarında, bankalarda ve özel sektörde üst düzey görevlerde bulunabilmektedirler. Fedakâr aileler, her türlü engeli aşarak, yetenekli ve zeki çocuklarını okutmakta, kendi ana dilleri dışında, İngilizce, Almanca, Fransızca konuşabilen gençlerimiz, vatandaşı oldukları ülkelerde kariyerlerini tamamlayıp, alınan kararları etkileyebilecek mevkilerde bulunmaktadırlar. Hollanda'da bulunduğum yıllarda, milletvekili, senatör, belediye başkanı, belediye meclis üyesi, belediye encümeni gibi çeşitli siyasi makamlarda görev üstlenmiş gençlerimizle oturup konuşma fırsatı bulmuştum. Avrupa Tarihini ve yaşadıkları ülkenin tarihini okuyan, öğrenen gençlerin, Osmanlı Tarihiyle beraber Cumhuriyet Tarihini de öğrenmeleri gerektiğini tavsiye ederdim. Özellikle Türkçeyi anne babalarının geldiği bölgenin şivesiyle değil de "İstanbul Türkçesi'nin" aksanı ile konuşmalarının çok zarif ve saygın bir davranış olacağını anlatmıştım.

Hatta Türk Şiir'ini, ses, tını, telaffuz özellikleriyle kavramanın, bazı kelimelerin sihrini, inceliğini, ruhunu anlamalarına da yardımcı olacağını ve onlara ana dillerini sevdireceğini belirtmiştim. Bugün Türkiye'deki öğrencilerimizin konuştuğu Türkçe'nin tatminkâr olmadığını düşünürsek; Avrupa'da doğup, büyüyen çok dilli ve çok kültürlü gençlerden beklentilerimiz elbette daha ölçülü olmalıdır.

"O Belde Şiir'inde" Ahmet Haşim; "melali anlamayan, nesle aşina değiliz," der. Bugünkü Türkçesiyle;

"Ne sen,
Ne ben
Ne de güzelliğinde toplanan akşam,
Ne de düşünce acılarına bir liman,
Olan mavi deniz.
Hüznü anlamayan nesle aşina değiliz…"

Türk Şiir'inin, edebiyatının, sanatının, tarihinin, kültürünün, insanlığa kattığı değerlerin farkında olmaları zihin dünyalarını zenginleştirecektir.

Erasmus'u, Goethe'yi, Voltaire'i, Balzac'ı, Shakespeare'i, Kant'ı, Heidegger'i, Dante'yi okudukları ve tanıdıkları kadar, Mevlana'yı, Yunus'u, Fuzuli'yi, İbni Sina'yı, Evliya Çelebi'yi, Yahya Kemal'i, Faruk Nafiz'i, Sezai Karakoç'u, Necip Fazıl'ı, Mehmet Akif'i, Orhan Kemal'i, Cahit Sıtkı'yı, Cahit Zarifoğlu'nu, Orhan Veli'yi de okuyup tanımaları, hayal ettiğimiz, hoşgörü toplumunun kurulmasına yardımcı olacaktır.

Bugün Avrupa'da, çifte vatandaş, yaşadıkları ülkenin vatandaşı ve Türk vatandaşı olarak ikamet eden dört milyondan fazla insanımız vardır. Fakat ne yazık ki," ÜNİVERSİTE BİTİRMİŞ" kariyer yapmış, her iki kültürü de anlayıp, yorumlayabilen birey olmuş gençlerimizin sayısı; yurt dışındaki toplam nüfusumuzun yüzde ikisi bile değildir. Bu sayı mutlaka yüzde onlara, yüzde on beşlere çıkmalı ve yaşadıkları toplumda, kendi meselelerine duyarlı, kendi haklarının bilincinde, haklarını sonuna kadar savunabilen, yumuşak bir güç olmalıdırlar. Türkiye'ye karşı yapılan haksızlıklar söz konusu olduğunda, siyasi, sosyal ve ekonomik ağırlığı olan, sivil toplum kuruluşlarıyla, doğruyu ve gerçeği anlatıp, sonuç alabilmelidirler. Avrupalı Türkler 'in, bakkallık, manavlık, kasaplık, berberlikle başlayan ticari faaliyetleri, üretim, lojistik, ithalat, ihracat, ulaşım, inşaat, gastronomi, hizmet sektörü gibi her alanda büyük işletmelere dönüşmüştür. Gayrimenkul alım satımından tutun, şehirlerin alt yapılarının kurulmasına kadar, farklı işleri başarıyla sürdürmektedirler. Özel turizm şirketleri, kendi uçak filolarıyla, Avrupa turizmine yön verirken, sanayici, üretici, ithalat ve ihracatçı olarak Avrupalı Türkler, yüz binlerce insana iş vermektedirler. Çeşitli araştırma kuruluşlarının, ekonomi ve sanayi bakanlıklarının verilerine göre, Türk işletmeleri, elli milyar Euro'yu aşan ticaret hacmiyle, ekonomik bir güç olmuşlardır.

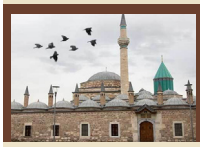

MESNEVİ'NİN GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

خار در پا شد چنین دشوار یاب
خار در دل چون بود داده جواب

Kişinin ayağındaki diken yarası bir keder verirse, diken gönülde olunca hiç karar kalmaz.

(Hz. Mevlânâ)

GÖNÜL ACISI
Diken ayağa batsa elbette acı verir,
Gönle batarsa eğer vücut mum gibi erir.
(Ahmet Sevgi)

İnternet ve uydu teknolojileri ile Türk televizyonlarından izlenilen diziler, filmler, sosyal hayata damgasını vurmuştur. Mesela birkaç yıl öncesine kadar "Kurtlar Vadisi" dizisi başlayınca Paris'te, Lyon'da, Amsterdam'da, Rotterdam'da, Frankfurt'ta, Berlin'de, Viyana'da, tüm Avrupa başkentlerinde ve şehirlerinde Türk ve Arap kahvelerinin bulundukları sokaklar boşalıyor, daha önceden herkes yerini ayırtmış oluyor, sokaklarda çıt çıkmıyordu…Bu manzarayı farklı zamanlarda, farklı Avrupa şehirlerine gittiğimde, bizzat görmüş ve yaşamıştım. Arap gençleri bile, Polat Alemdar'dan tutun bütün oyuncuların isimlerini ezbere biliyorlardı. Şimdilerde "Diriliş Ertuğrul ve Kuruluş Osman" gibi Türk dizileri, haber, belgesel programları sayesinde, çocuklar ve gençler Türkçelerini geliştirmeye şiir, hikâye, roman okumaya başladılar. Osmanlı Tarihi'yle beraber Cumhuriyet Tarihimizi de kaynağından okuyup, yanlış ve eksik bildikleri olayları, yeniden yorumlayabilmektedirler. Kültürel etkileşimler söz konusu olduğunda, kendi tarihlerini bilmek, onlarda tarih bilincini geliştirmiş, öz güvenlerini artırıp, kişilik kazanmalarına yardımcı olmuştur. Gençlerimiz, aksansız güzel Türkçe konuşma ayrıcalığını yaşayıp, geniş bir kültür havzasından geldiklerini daima hatırlamalıdırlar. Yahya Kemal'in, dediği gibi, onlardan; "Kökü mazide olan ati" (kökleri geçmişte olan geleceğimiz) olduklarının şuurunda olmalarını bekliyoruz.

Avrupa'da en sevdiğim şeylerden biri de gençlere ve yetişkinlere kitap hediye etmekti. Yazarlardan, kitaplardan konuşmak, okuduklarını yorumlayıp, mukayeseler yapabilmek onlara, temel meselelerde bir bakış açısı kazandırıyor, fikri alt yapılarının oluşmasına yardımcı oluyordu. Katıldıkları toplantı ve konferanslarda, akıcı konuştukları İngilizce, Almanca, Fransızca, Hollandaca, İtalyanca, İspanyolca gibi, yaşadıkları ülkenin diliyle, muhataplarına Türk tezlerini anlatmaları, daha çok dikkate alınmaktadır. Çünkü bu gençlerimiz, onların anlayacağı gibi cümleler kuruyor, örneklemeler yapıyor, su gibi aksansız konuşuyor, inandırıcılık katsayıları katbekat artıyordu. Devletimiz, Yunus Emre Enstitüleri, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği, elçiliklerimiz, ticari ve kültür ataşeliklerimiz, konsolosluklarımızla, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza, dini, kültürel ve moral desteğini aktif bir biçimde vermektedir. Bu kuruluşlarla beraber, gönüllü cemiyetlerimiz, dernek ve vakıflarımız da gayretli çalışmalar yapmaktadırlar. Milletimizin değerlerini temsil edip savunurken örnek gösterilen ve saygı duyulan gerçek birer sivil toplum kuruluşlarına dönüşmelerini bekliyor ve arzu ediyoruz.

Paris'te Unesco binasının önünde Yunus Emre'nin şu dörtlüğü yazmaktadır:

"Gelin tanış olalım,
İşi kolay kılalım
Sevelim sevilelim,
Dünya kimseye kalmaz."Avrupa ile olan bin yıllık komşuluğumuz, savaşlar, barışlar ve çeşitli etkileşimlerle beraber, tarihin büyük ırmağında akarak, bu günlere gelmiştir. 14. Yüzyıl'dan itibaren birçok Batı Avrupa ülkesinde, yöneticiler ve halk, Türk kültürüne, sanatına, müziğine, minyatürüne, mimarisine ve Türk yapımı ürünlere, hayran kalmış, Osmanlı Elçileri'nin götürdükleri hediyeler, giydikleri kıyafetler, sergiledikleri davranışlar taklit edilmiştir. Paris'in ünlü bahçelerinden biri olan "Jardin Turc" Türk Bahçesi'ni konu edinen tablolar yapılmıştır. Anadolu halıları, Türk lalesi moda olmuş, Türk içeceği olan kahveyi her yerde bulundurup içmek, adet haline gelmişti. 18.Yüzyıl'da, Fransız elçilerinden Herbert; "Paris adeta İstanbul mahallelerinden biri haline gelmişti," demiştir. Bu hikâyeyi yeniden yazmak bizim elimizdedir.

İki binli yılların Avrupa'sında, Avrupalı Türklerin ve diğer yabancıların içine kapanık, kendi dünyalarında yaşamaları demek; kendileri için hazırlanan kötü senaryoları ve sonuçlarını kabullenmeleri demektir. Gönül kapılarına daima açıkta tutmasını bilen Avrupa'daki Türk varlığımız, kendisine yönelen her türlü olumsuzlukları, sevgisi ve hoşgörüsü ile göğsünde eritecektir.

"Asmasında gül dalları, kovanında gül balları, ağacında gül halleri" olan, büyük medeniyetin evlatları gittikleri her yere gülleriyle gidecek, etraflarını gül bahçesine çevireceklerdir.

Gayret bizden, yardım Allah'tandır…